

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Голінько В.І.

« 13 » червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Гігієна праці та виробнича санітарія»

Галузь знань	18,19 та ін.
Спеціальність	184, 183, 185 та ін.
Освітній рівень.....	Бакалавр
Статус	Вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Термін викладання	11, 12 чверть
Мова викладання	українська

Викладачі: Чеберячко С.І. _____

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Гігієна праці та промислова санітарія»
/ Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ. – Д. : НТУ «ДП», 2023.
– 14 с.

Розробник Чеберячко С.І. – докт., техн., наук, професор, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії.....	8
7 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці шляхом опанування магістрами теоретичних знань та практичних навичок, які необхідні для прийняття економічно обґрунтованих рішень, спрямованих на підвищення рівня захисту від надзвичайних ситуацій та захист працюючих від дії шкідливих та небезпечних чинників виробничого середовища .

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН-01	Вміти оцінювати ризики виникнення небезпечних подій та вибирати засоби безпеки для їх мінімізації
ДРН-02	Знати вимоги щодо забезпечення виробництв засобами безпеки, впровадження систем та методів щодо захисту людини на підприємстві
ДРН-03	Вміти розробляти заходи з безпеки праці та складати санітарно-гігієнічну документацію
ДРН-04	Здійснювати контроль за дотримання технологічних параметрів при роботі устаткування та обладнання та правил безпеки при виконанні робіт
ДРН-05	Здійснювати контроль за станом засобів колективного та індивідуального захисту, оцінювати їх ефективність та приймати рішення по їх заміні
ДРН-06	Оцінка гігієнічних ризиків при розробці інвестиційних проєктів
ДРН-07	Економічно обґрунтовувати запобіжні заходи при розробці інвестиційних проєктів

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Базовими дисциплінами є дисципліни які вивчалися студентами на освітньому рівні бакалавр, що формують компетентності та навички до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	80	34	46			8	82
практичні	40	17	23			4	26
лабораторні	-	-	-			-	-
семінари	-	-	-			-	-
РАЗОМ	120	51	69			12	108

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	80
ДРН-01	1 Людина в системі праці.	10
	Поняття «виробниче середовище»	
	Чинники виробничого середовища впливають на працездатність людини	
	Основні поняття в галузі гігієни праці та їх визначення	
	Законодавче та нормативно-правове регулювання гігієни праці.	
	ЗУ «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення	
	Законодавство з охорони здоров'я	
	Методологічні підходи до визначення інтенсивності праці	
ДРН-01	2 Фізіологія праці	10
	Фактори трудового процесу, показники важкості та напруженості трудового процесу	
	Поняття працездатності. Фази працездатності, втоми, відновлення	
	Класифікація видів трудової діяльності	
	Шкідливі речовини, їх дія на організм людини	
	Психофізіологічні фактори. Стрес і його наслідки	
ДРН-02	3 Гігієнічна класифікація праці	10
	Гігієнічна класифікація праці, принципи на яких вона базується	
	Шкідливі речовини, їх класифікація за агрегатним станом, ступенем небезпечності та особливостями дії на організм	
	Мікроклімат виробничих приміщень	
	Шкідливі речовини	
	Виробничий пил	
	Освітлення виробничих приміщень	
	Виробничий шум	
	Вібрація.	
	Електричні й магнітні поля та електромагнітні випромінювання промислової частоти і радіочастотного діапазону	
	Інфрачервоне випромінювання	
	Лазерне випромінювання	
	Іонізуючі випромінювання	
ДРН-03	4 Гігієнічна оцінка умов праці	10
	Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до підприємств, виробничих та допоміжних приміщень	
	Організація контролю умов праці	
	Атестація робочих місць за умовами праці.	
	Карта умов праці	
	Дослідження чинників виробничого середовища та трудового процесу	
	Гігієнічна оцінка умов праці	
	Оцінка технічного й організаційного рівня робочого місця	
Пільги і компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці		
ДРН-04	5 Засоби колективного захисту від шкідливих виробничих чинників	10

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	80
	Поняття про колективні засоби захисту Класифікація засобів колективного захисту Вимоги і щодо вибору засобів колективного захисту Номенклатура показників ефективності засобів захисту Засоби захисту від шкідливих домішок у повітрі, підвищеного тепла Засоби захисту від шуму і вібрації Засоби захисту від електромагнітних полів. Засоби захисту від механічних факторів Шляхи зменшення професійних захворювань на гірничих підприємствах	
ДРН-04	6 Засоби індивідуального захисту Поняття про засоби індивідуального захисту Класифікація засобів індивідуального захисту Вимоги і щодо вибору засобів індивідуального захисту Номенклатура показників ефективності засобів індивідуального захисту Засоби індивідуального захисту органів дихання Засоби індивідуального захисту органів слуху Засоби індивідуально захисту голови і очей Шляхи зменшення професійних захворювань при використанні ЗІЗ	10
ДРН-05	7 Ергономічний аналіз умов праці Поняття системи «людина-машина». Антропометрична характеристика людини. Робоче місце Ергономічні вимоги до організації робочих місць користувачів комп'ютерів Ергономічні вимоги та рекомендації до облаштування пультів керування Конструкції крісла-оператора Ергономічна оцінка робочих місць Колір і виробниче середовище	10
ДРН-06 ДРН-07	8 Оцінка гігієнічних ризиків в інвестиційних проектах Методи оцінки гігієнічних ризиків Критерії оцінювання інвестиційних проектів Запобіжні заходи щодо зменшення впливу ризиків на здоров'я працівника Економічні обґрунтування запобіжних заходів	10
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	40
ДРН-01	Опрацювання нормативно-правового забезпечення оцінки умов праці	5
ДРН-02	Опрацювання гігієнічних класифікацій та сфер їх застосування	5
ДРН-03	Опрацювання гігієнічних нормативів щодо факторів виробничого середовища.	5
ДРН-04	Опрацювання критеріїв оцінки важкості та напруженості праці	5
ДРН-05	Опрацювання методики проведення цільового контролю умов праці	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	
ДРН-03	Вивчення засобів захисту від електромагнітних випромінювань	5
ДРН-04	Розрахунок освітлення для виробничих приміщень	5
ДРН-04	Дослідження забруднення повітря робочої зони шкідливими газами, парами та пилом	5
РАЗОМ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та конвертаційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Конвертаційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій		визначення середньозваженого

практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	комплексна контрольна робота (ККР)	результату поточних контролів; виконання ККР під час заліку за бажанням студента
-----------	-------------------------------------	---	------------------------------------	---

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано опису кваліфікаційного рівня, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентності і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
Рівень знань незадовільний	<60	
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<p>♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації;</p> <p>♦ збір, інтерпретація та застосування даних;</p> <p>♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі.</p>	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: навчальна література, лабораторне, комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки, дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Голінько В.І. Гігієна праці та виробнича санітарія: навч. посібник / В.І. Голінько, С.І. Чеберячко // М-во освіти і науки України; НТУ «ДП», 2019. – 150 с.
2. Голінько В.І., Чеберячко С.І. Практикум з охорони праці. Навчальний посібник Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2011. – 270 с
3. Моніторинг умов праці. Підручник / Голінько В.І., Чеберячко С.І., Шибка М.В., Яворська О.О. - Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2014. – 236 с.
4. Основи охорони праці / В.І.Голінько. - Дніпропетровськ, НГУ, 2014. – 271 с.
5. Мойсеєнко І. П. Інвестування: навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 490
6. Чеберячко С.І., Яворська О.О. Оцінка професійних ризиків - Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2022. – 120 с.

Методичне забезпечення

1. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», №4004-XII, від 24 лютого 1994 р. із змінами і доповненнями з червня 2004 р., Київ.
2. Методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни “Гігієна праці та виробничого середовища” для студентів заочної форми навчання / Упорядн.: В.І. Голінько, О.В.Безщасний, Г.П.Кривцун., С.І.Пугач., В.Ю.Фрундін – Д.: НГУ, 2008. - 21с.
3. Методичні вказівки до лабораторної роботи "Методи і прилади оцінки кліматичних умов життєдіяльності" з дисципліни «Безпека життєдіяльності» (для студентів усіх спеціальностей) / Упоряд.: В.І. Голінько, С.О. Алексєєнко – Д.: НГУ, 2006. – 18 с.
4. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Контроль шкідливих газів» з дисципліни «Основи охорони праці» для студентів усіх спеціальностей /Упорядн.: О.В. Безщасний, В.Г. Клочков, Я.Я. Лебедев, - Дніпропетровськ: НГА України, 2000. - 25 с.
5. Методичні вказівки до лабораторної роботи "Вивчення методів і засобів контролю запиленості повітря" з дисципліни "Основи охорони праці" для студентів усіх спеціальностей / В.І. Голінько, М.В. Шибка – Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2013. – 16 с.

6. Методичні рекомендації до лабораторної роботи «Вивчення конструкцій засобів індивідуального захисту органів слуху та їх вибір» для студентів усіх напрямів підготовки та форм навчання / Уклад. В.І.Голінько, О.С. Іщенко, С.І. Чеберячко, І.І. Пугач. – Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2013. – 16 с.

7. Методичні рекомендації до лабораторної роботи «Дослідження електромагнітних полів на робочому місці користувача ПЕОМ» для студентів усіх напрямів підготовки та форм навчання / Уклад. В.І.Голінько, С.І. Чеберячко, Д. Савельєв. – Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2013. – 16 с

8. Методичні вказівки до лабораторної роботи “Протипилові засоби індивідуального захисту органів дихання та їх перевірка” з дисципліни “Основи охорони праці” для студентів усіх спеціальностей /Укладачі: В.І. Голінько, О.С. Іщенко, С.І. Чеберячко А.А. Литвиненко – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2003. – 15 с.

9. Державні санітарні норми та правила "Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу" // Офіційний вісник України – 2014. – № 41.– С. 95-132

10. Методичні вказівки і контрольні завдання з дисципліни «Гігієна праці та виробничого середовища» для студентів заочної форми навчання. - Дніпропетровськ, НГУ, 2009

Інформаційні ресурси

- 1 <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Держпраці України.
- 2 <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій.
- 3 <http://www.fssu.gov.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Гігієна праці та виробнича санітарія» для бакалаврів

Розробник: Чеберячко Сергій Іванович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19